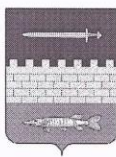

**СОВЕТ
АЗЕЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**
ул. Советская, д.22,
с. Азеево, 423190

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ АҚҖАР
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**
Совет урамы, 22,
Акъяр авылы, 423190

тел.: (8-84348) 3-71-31, факс: (8-84348) 3-71-61, Azeev.Nsm@tatar.ru

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы
Акъяр авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ

2022 елнын 30 декабре

№29-92

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяравыл жирлеге үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын, жирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләрен командировкага жибәрү тәртибе һәм шартлары турында

«Федераль дәүләт граждан хезмәткәрләрен командировкага жибәрү тәртибе һәм шартлары турында» Россия Федерациясе Президентының 2005 елның 18 июлендәге 813 номерлы Указы нигезендә, «Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләрен командировкага жибәрү тәртибе һәм шартлары турында» Татарстан Республикасы Президентының 2005 елның 9 сентябрәндәге ПУ-366 номерлы Указы белән, Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 24 бүлегә, «Хезмәткәрләрен хезмәт командировкасына жибәрү үзенчәлекләре турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2008 елның 13 октябрәндәге 749 номерлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләрен үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын командировкага жибәрү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмәне расларга.
2. Бу карар бастырылганнан соң үз көченә керә.
3. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru>, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталында Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга: <http://novosheshmink.tatarstan.ru>.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл жирлеге Советының Законлылык, экология, Жирдән файдалану, торак - коммуналь хужалык һәм территорияне төзекләндерү мәсьәләләре буенча даими депутат комиссиясенә йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Акъяр авыл жирлеге башлыгы

Д.С.Гайнуллин

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлеге үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын, җирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләрен командировкага җибәрү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы җирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләрен (алга таба нигезләмә) командировкага җибәрү тәртибе һәм шартлары турындагы нигезләмә Россия Федерациясе Хезмәт кодексы, "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль закон, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә эшләнә.

1.2. Сайланулы муниципаль вазыйфаларны биләүче, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләр һәм Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлеге җирле үзидарә органнары эшчәнлеген техник яктан тәэмин итүче һәм тиешле җирле үзидарә органы штатында торучы хезмәткәрләр (алга таба – хезмәткәрләр) командировкага җибәрелә.

Хезмәткәрләр эшкә алучы вәкиле (җирле үзидарә органы җитәкчесе, Муниципаль орган җитәкчесе) яисә ул вәкаләтле зат (алга таба - яллаучы вәкиле яки аның вәкаләтле заты) Россия Федерациясе территориясендә дә, чит ил дәүләтләре территорияләрендә дә хезмәт заданиесен (муниципаль хезмәт үтү даими урыннан читтә) башкару өчен билгеле бер срокка командировкаларга җибәрелә.

1.3. Хезмәткәрләрне хезмәт командировкасына җибәрү гамәлгә ашырыла:

а) Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлеге җирле үзидарә органнары җитәкчеләре, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затлары-Яңа Чишмә муниципаль районы Башлыгының язма ризалыгыннан яисә аның кушуы буенча;

б) калган хезмәткәрләр-Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлеге җирле үзидарә органнарының структур бүлекчәләре җитәкчеләренең язма ризалыгы белән яисә алар кушуы буенча.

1.4. Хезмәткәргә командировканың срогы яллаучы вәкиле яки аның вәкаләтле заты тарафыннан, хезмәт йөкләмәсенең күләмен, катлаулылыгын һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алып билгеләнә.

1.5. Поезд, самолет, автобус яки башка транспорт чарасы муниципаль хезмәт хезмәткәрләренең даими үтү урыныннан китә торган көн, эш урыны, ә хезмәт командировкасыннан килгән көн - өлеге транспорт чарасының муниципаль хезмәт хезмәткәрләренә даими йөрү урынына килү көне, эш урыны булып санала.

Транспорт чарасын 24 сәгатькә кадәр озатканда, шул исәптән хезмәт командировкасына чыгу көне булып, агымдагы тәүлек санала, ә 00 сәгатьтән соң - алдагы тәүлек.

Хезмәткәрнең хезмәткә килүе, хезмәт командировкасына чыккан көнне һәм хезмәт командировкасыннан килгән көнне эшкә алу мәсьәләсе яллаучы вәкиле яки ул вәкаләтле зат тарафыннан билгеләнгән тәртиптә хәл ителә

2. Командировкалау шартлары һәм командировка документларын рәсмиләштерү

2.1. Хезмәткәр командировкасына юллама яллаучы вәкиле яки ул вәкаләтле зат күрсәтмәсе нигезендә башкарыла. Хезмәткәрне командировкага жиберү турында боерык проектың эзерләү өчен нигез булып Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы жириле үзидарә органнарының структур бүлекчәсе житәкчесенең рәсми документлар (хат, чакыру, Чакыру, катнашу турында карар, телефонограмма һ.б.) яисә эш биреме (йөкләмәсе) тора. Яллаучы яки аларга вәкаләтле зат вәкиле командирланган хезмәткәрне боерык белән таныштыра һәм аңа акчаны тоткан хисапны бирү вакыты һәм чыгымнарны капламау куркынычы турында хәбәр итә.

2.2. Жириле үзидарә органнары хезмәт командировкаларына йөрүче һәм килүче хезмәткәрләрне исәпкә ала.

3. Эш сәфәре белән бәйле чыгымнарны каплау тәртибе

3.1. Хезмәткәргә командировкага юллаганда аңа вазыйфасын һәм акчалата тотуны (уртача хезмәт хакын) саклап калу гарантияләнгән, шулай ук кире кайтарыла:

а) командировка урынына бару һәм кире-муниципаль хезмәт үтү урынына, эш урынына бару чыгымнары;

б) хезмәткәр төрле торак пунктларда урнашкан берничә дәүләт органына (оешмаларына) командировкага жиберелсә, бер торак пункттан икенчесенә юл чыгымнары;

в) торак урынын яллау чыгымнары;

г) даими яшәү урыныннан читтә яшәү белән бәйле өстәмә чыгымнар (көндәлек);

д) командировкага бәйле башка чыгымнар (хезмәткәргә мондый чыгымнар турында яллаучы вәкиленә яки ул Вәкаләтле затка рәхсәт яисә белдерү белән бирелгән очракта).

3.2. Хезмәткәрнең хезмәт командировкасында булган чорда акчалата хезмәт хакы (уртача хезмәт хакы) муниципаль хезмәт хезмәткәренең даими үтү урынында, даими эш урынында билгеләнгән график буенча барлык көннәрдә дә саклана.

3.3. Торак урынын броньлау һәм наемга алу чыгымнары командировкаланган хезмәткәрләргә (аларга түләүсез торак урыны бирелгәннән тыш) тиешле документлар белән расланган фактик чыгымнар буенча түбәндәге нормалар буенча каплана:

а) жириле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына - фактта бирелгән документлар буенча;

б) калган муниципаль хезмәткәрләргә - бер бүлмәле (бер урынлы) номер бәясеннән артык түгел, әмма 1500 сумнан артык түгел (югарыдагы бюджетлардан субсидияләр исәбенә, бүлеп бирелгән лимитлар чикләрендә, ләкин 6000 сумнан артык булмаган очракта).

Әгәр торак пунктта кунакханә юк икән, хезмәткәргә яшәү урыныннан алып командировка урынына кадәр һәм кире кайту гарантияләнгән транспорт белән тәэмин ителгән яқындагы торак пунктта башка аерым торак урыны яки шундый ук торак бина бирү тәэмин ителә.

Раслаучы документлар булмаганда, торак урынын яллау чыгымнары командировкада булган һәр көн өчен тәүлеклек норманың 30 проценты күләмендә каплана.

Командировкада тукталган очракта, тиешле документлар белән расланган торак урынын яллау буенча әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән күләмнәрдә чыгымнар каплана.

3.4. Хезмәткәрләрнең командировка итү урынына бару һәм кире - хезмәтнең даими урынына (транспортта пассажирларны мәҗбүри шәхси иминләштерүгә иминият кертәмен кертәп, йөрү документларын рәсмиләштерү, поездларда урындыклар бирү буенча хезмәтләр өчен түләүне дә кертәп), шулай ук бер торак пункттан икенчесенә йөрү буенча чыгымнар түбәндәге нормалар буенча каплана:

а) жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына:

- һава транспорты белән - 1 класс билеты буенча;

- диңгез һәм елга транспорты белән-пассажирларга комплекслы хезмәт күрсәтәп, "люкс" Кабинетында йөрү бәясеннән дә югары түгел;

- тимер юл транспорты-бизнес-класс вагоннарына кертелгән югары комфортлы вагонда, ике урынлы "С" категорияле купе яки "С" категорияле вагонда бизнес-класс вагоннарына куела торган таләпләргә туры килә торган урыннар белән утырырга була;

б) муниципаль хезмәтнең әйдәүче, өлкән һәм кече вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә, шулай ук жирле үзидарә органнары эшчәнлеген техник яктан тәэмин итүче хезмәткәрләргә:

- һава транспорты белән-икътисади класс тарифы буенча;

- диңгез һәм елга транспорты белән-пассажирларга комплекслы хезмәт күрсәтелгән дүрт кешелек кабинада йөрү бәясеннән дә югарырак түгел;

- тимер юл транспорты белән - "П" категорияле вагонда яки "С" категорияле вагонда утыру урыннары булган;

3.4.1. Алар Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожск өлкәсе һәм Херсон өлкәсе территорияләрендә хезмәт командировкаларында булган чорда хезмәткәрләргә:

а) акчалата түләү (акчалата) икеләтә күләмдә түләнә;

б) даими яшәү урыныннан тыш яшәү белән бәйле өстәмә чыгымнар (тәүлеклек) командировкада булган һәр көн өчен 8480 сум күләмдә каплана;

3.5. Командировкага бу чыгымнарны раслаучы документлар (билетлар) булганда станция, Пристань, аэропорт чыгымнары түләнә. Йөрү документлары булмаганда түләү башкарылмый.

3.6. Билгеләнгән тәртиптә расланган командировкадагы хезмәткәрнең вакытлыча эшкә сәләтсезлеге очрагында аңа торак урынын яллау буенча чыгымнар (командировкалы хезмәткәр стационар дөвалануда булган очраклардан тыш) каплана һәм, сәламәтлеге буенча үзенә йөкләнгән хезмәт йөкләмәсен үтәргә яки даими яшәү урынына әйләнеп кайтырга мөмкин булганчы, тәүлеклек вакыт дөвамында түләнә.

Вакытлыча эшкә яраксызлык чорында командировкага Россия Федерациясе законнары нигезендә вакытлыча эшкә яраксызлык буенча пособие түләнә.

3.7. Даими яшәү урыныннан тыш яшәү белән бәйле өстәмә чыгымнар (тәүлеклек) хезмәткәргә эш командировкасында булган һәр көн өчен, шул исәптән ял һәм бәйрәм көннәрен, шулай ук юлда булган көннәр өчен, шул исәптән мәҗбүри тукталыш вакытында, Россия Федерациясе чикләрендә (Мәскәү һәм Санкт-Петербург шәһәрләреннән тыш) командировкада 200 сум һәм 300 сум күләмдә түләнә Мәскәү һәм Санкт-Петербург шәһәрләренә командировкага.

3.8. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Акъяр авыл жирлегенә командировка итү урынына һәм кире даими хезмәт итү урынына бару өчен шәхси транспорт хезмәткәрләрен куллану белән бәйле чыгымнарны каплау командировка итү һәм кире кайтару урынына юл озынлыгынан һәм шәхси транспортның ягулык - майлау

материалы (ягулык-майлау материалы) чыгымы нормаларыннан чыгып, эмма хезмэт автомобиле чыгымнары нормасыннан артмаска тиеш.

3.9. Эшкә алучы вәкиле яки ул вәкаләтле зат рөхсәте белән житештерелгән хезмэт командировкасына бәйле башка чыгымнарны каплау әлеге чыгымнарны раслаучы документлар тапшырганда гамәлгә ашырыла.

3.10. Хезмэт командировкасына жиберелә торган жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына тимер юл һәм автомобиль вокзаллары (станцияләр), диңгез һәм елга портлары, Халыкара хәбәрләр (халыкара очышлар) өчен ачык булган аэропортлар (аэродромнар) составында оештырыла торган рәсми заллар һәм делегацияләр залы хезмәтләре өчен түләнә.

3.11. Хезмәткәр транспорт элементәсе шартлары һәм башкарыла торган хезмэт заданиесенең характеры буенча көн саен даими яшәү урынына әйләнәп кайту мөмкинлегенә ия булган жиргә командировкага жиберелгән очракта, тәүлеклек хезмэт хақы түләнми. Әгәр дә хезмэт көне тәмамланганнан соң командировкалы хезмәткәр яллаучы вәкиле яки аның вәкаләтле заты белән килешү буенча командировка урынында калса, торақ урыны наймы турында документлар биргәндә әлеге чыгымнар аңа фактик чыгымнар нигезендә каплана.

Һәр конкрет очракта хезмәткәрнең командировка урыныннан даими яшәү урынына кайтуы мәсьәләсе яллаучы вәкиле яки аның вәкаләтле заты тарафыннан транспорт элементәсе шартларын, башкарыла торган эш характерын, шулай ук хезмәткәрнең ял итү өчен шартлар тудыру кирәклеген исәпкә алып хәл ителә.

4. Хезмәткәрләргә Россия Федерациясе территориясеннән читтә командировкага жиберү шартлары

4.1. Хезмәткәрне Россия Федерациясе территориясеннән читтә хезмэт командировкасына жиберү Яңа Чишмә муниципаль районы жирле үзидарә органы житәкчесе боерыгы буенча башкарыла.

4.2. Чит ил дәүләтләре территориясендә хезмәткәрне эш командировкасына жибергәндә йөрү чыгымнары аңа Россия Федерациясе территориясе чикләрендә хезмэт командировкасына жибергәндәй үк каплана.

4.3. Хезмәткәр чит ил дәүләте территориясенә командировкага жиберелгәндә аңа өстәмә рәвештә кире кайтарыла:

- а) чит ил паспорты, виза һәм башка күчмә документлар рәсмиләштерүгә чыгымнар;
- б) мәжбүри консуллык һәм Аэродром түләүләре;
- в) автомобиль транспортына керү яки транзит хокукы өчен түләүләр;
- г) мәжбүри медицина иминиятен рәсмиләштерү чыгымнары;
- д) башка мәжбүри түләүләр һәм жыемнар.

4.4. Хезмәткәргә Россия Федерациясе территориясеннән читкә командировкага жибергәндә акчалар федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән күләмнәрдә кире кайтарыла.

4.5. Россия Федерациясе территориясеннән читкә хезмэт командировкасына жиберелә торган хезмәткәр булган вакытта тәүлеклек юлда түләнә:

а) Россия Федерациясе территориясе буйлап йөргәндә-әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә һәм күләмнәрдә;

б) чит ил дәүләте территориясе буйлап йөргәндә - чит дәүләтләр территорияләрендә хезмэт командировкалары өчен Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә һәм күләмнәрдә.

4.6. Көн саен командировкада булган һәр көн өчен түләнгән. Россия Федерациясе дәүләт чиген узганнан соң Россия Федерациясеннән чыкканда тәүлеклек чик дәүләттә түләү өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән норма буенча түләнгән, аңа командировкалы зат җибәрелә, ә Россия Федерациясенә кергәндә Россия Федерациясе дәүләт чиге чиген узганнан соң - Россия Федерациясе чикләрендә командировкада чыгымнарны каплау өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән норма буенча.

4.7. Командировка чорында хезмәткәрләр берничә чит ил дәүләтендә булса, бер дәүләттән икенчесенә киткән көннән (китү көне чит ил паспортында күрсәтелгән билгеләр буенча билгеләнә) тәүлеклек паспортлар дәүләттә түләү өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән норма буенча түләнгән, анда күрсәтелгән затлар җибәрелә.

4.8. Командировкага җибәрелгән затлар командировка чорында кабул итүче як хисабына шәхси чыгымнар өчен чит ил валютасы белән тәмин ителгән очракларда, бу затларга тәүлеклек түләүне юнәлтүче як җитештерми. Әгәр кабул итүче як әлеге затларга шәхси чыгымнар өчен чит ил валютасын түләмәсә дә, үз хисабына туклану бирсә, юнәлеш бирүче як аларга Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән норманың 30 процентын тәүлеклек күләмендә түли.

4.9. Чит ил дәүләтләре территориясендә хезмәткәрләргә командировкага җибәргәндә торак урынын яллау чыгымнары тиешле документлар белән расланган, ләкин Россия Федерациясендә билгеләнгән чит ил дәүләтләре территориясендә кыска сроклы хезмәт командировкалары вакытында торак урынын яллау чыгымнарын каплауның иң чик нормаларынан артмаган фактик чыгымнар буенча каплана.

4.10. Түләүсез торак урыны бирелсә, бу максатларга акча түләү башкарылмый.

4.11. Чит ил дәүләтләре территорияләрендә хезмәт командировкасына җибәрелгәндә йөрү чыгымнары аңа Россия Федерациясе территориясе чикләрендә хезмәт командировкасына җибәрелгәндәй үк каплана.

4.12. Хезмәт командировкасындагы хезмәткәрләргә алар командировкага җибәрелгән дәүләт органнарының (оешмаларының) хезмәт вакыты режимы кагыла. Күрсәтелгән дәүләт органнарында (оешмаларында) хезмәт вакыты режимы җирле үзидарә органында хезмәт вакыты режимынан аерылып торса, анда муниципаль хезмәткәр үз эшчәнлеген башкара, ял көннәре кимү ягына, эш командировкасында булган вакытта кулланылмаган ял көннәре урынына, хезмәткәркә хезмәт командировкасынан кайткач башка ял көннәре бирелә.

Әгәр хезмәткәр ял яки бәйрәм көннәрендә эшләү өчен махсус командировкага җибәрелсә, бу көннәрдә эшләгән өчен компенсация Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

5. Хисап алып бару

5.1. Командировкага киткән чыгымнарны түләү Акъяр авыл җирлегенең җирле бюджетында каралган акчалар хисабына башкарыла.

5.2. Хезмәткәргә командировкага юллаганда аңа юл йөрү, торак урыны яллау һәм даими яшәү урыныннан читтә яшәү белән бәйле өстәмә чыгымнар өчен түләүгә акчалата аванс бирелә (тәүлеклек).

5.3. Хезмәт командировкасынан кайткач, хезмәткәр өч эш көне эчендә командировкага бәйле тотылган суммалар турында аванс хисабын тапшырырга һәм командировкага киткәнче командировкага акчалата аванска командировка чыгымнарына китәр алдыннан бирелгән сумма буенча соңгы исәп-хисапны чыгарырга тиеш. Аванс хисабына торак урынын наймлау, йөрү буенча фактик чыгымнар (йөрү документларын рәсмиләштерү һәм поездларда урын-җир кирәк-яраклары бирү буенча хезмәтләр өчен

түлөүне дө кертеп) һәм командировкага бөйле башка чыгымнар турында документлар бирелө.

5.4. Командировкалы хезмөткөргө чыгымнарны түлөүгө акчалата аванс бирелмөгөн очракта, чыгымнарнн каплау хезмөт командировкасыннан хезмөткөрне кире кайтару белән гамәлгө ашырыла, шул ук вакытта хисап бирү срогы 10 эш көнөннән дө артып китө алмый. Күрсәтелгән срокта командировка чыгымнарн турында отчет нигезле сәбәпләр аркасында (авыру һ.б.) тапшырылмаган очракта, отчет нигезле сәбөп тәмамланганнан соң 10 эш көне эчендө бирелө.

Вакытында бирелмөгөн очракта, шулай ук 10 эш көнөннән артып киткән срокта хезмөткөрлөргө тотылган акчаларны кире кайтарып булмый.

5.5. Аванс хисабы нигезендө кулланылган акчаның калган өлөше хезмөткөрлөргө кире кайтарылырга тиеш, командировкадан кайтканнан соң өч эш көнөннән дө соңга калмыйча. Хезмөткөрлөргө билгеле бер срокта калган акчалар кире кайтарылмаган очракта, тиешле сумма законнарда билгеләнгән тәртиптө тотылырга тиеш.

5.6. Хезмөткөрнең командировка урынында булуның факттагы срогы хезмөт командировкасыннан кайткач хезмөткөрлөргө тапшырыла торган юл йөрү документлары буенча билгелөнө.

Хезмөткөрләр командировка урынына киткән һәм (яки) шәхси транспортта (жиңел автомобильдө, мотоциклда) эш урынына кире кайткан очракта, командировка урынында булуның факттагы срогы хезмөт язмасында күрсәтелө, ул хезмөткөрлөргө командировкадан кайткач, яллаучы вәкиленө (эш бирүчегө) бер үк вакытта командировка урынына бару һәм кире кайту өчен күрсәтелгән транспортның кулланылуын раслаучы аклау документлары белән бергө тапшырыла (юл бите, счетлар, квитанцияләр, касса чеклары һ.б.).